

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos perit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitótör perit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd július 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- A trónváltás Perzsiában.
- A spanyol trónkövetelő halála.
- A szekunda alkonya.
- A negyedévi átalány.
- A debreceni főkapitány botránya.
- Nagy szerencsétlenség a berlini motorversenyen.
- Uri haramiák.
- Szántóék a fogházban.
- A fekete banda tagjai.
- Beeli Tudósító.
- Az ügyvéd barátnéja.
- A legszomorubb árverés.
- Különös válópör.
- Kapucinerezés közben.

Az épülő Magyarország.

Arad, július 19

Nem a főváros Dunapartján, térein emelkedő, cifraságoktól terhes paloták, a végtelenbe huzódó, szomorú lakókkal rakott pesti bérházak sora jelenti az épülő Magyarországot. Az ország fejlődésének érdekes, szépen beszélő jelei azok a számok, a melyek a vidéki városok beruházási terveinek árát, költségeit tüntetik fel. Ezeknek a terveknek sokasága, a befektetési összegek tekintélyes száma jelenti azt, hogy Magyarországnak nemesak egy kis foltja halad a Nyugat felé, hanem a vidéki középpontok is lépést tartanak a kulturával.

A tervek természetesen nem mai keletűek, kétségtelen, hogy esztendő, sőt évtizedek vágyai, fölgülemlett hiányai egyesülnek bennük. Most a pénzviszonyok kedvező alakulása arra indította a vidéki városokat, hogy mó-

dot keressenek oly hitelműveletekre, amelyek segítségével ezek a tervek megvalósíthatók. A nyári hetek alatt rendkívül élénk tárgyalások folynak a törvényhatóságok és a különböző jelzálogintézetek között és hogy e tekintetben a már eddig is lebonyolított hitelműveleteken kívül mily tág tere van a pénzügyi tevékenységnek, arról képet nyújt az a hivatalos kimutatás, mely a napokban a városok és törvényhatóságok tervezett közműveiről az illetékes közhatóságnál készült.

E kimutatás szerint, — a mint a Hitel írja, — 239 rendezett tanácsú város 84.198,199 K értékű és 74 törvényhatósági joggal felruházott város 74.978,600 K értékű közmunkát tervez, vagyis együtt 313 város 159.176,799 K értékűt. Ebben a számban még nincsenek benne az utépitésre, utcaburkolásra, szabályozásokra s egyéb közműveletekre szánt igen tekintélyes összegek, míg másrészt az egyes városok a kimutatásban többször fordulnak elő.

Ebből az összegből a vidéki városok a legnagyobb összeget, vagyis 45.306,409 K-t vízvezetékre és ezután 41.887,667 K-t csatornázásra szánnak.

Villamos világítási berendezésekre 18.697,115 K beruházást szánnak a vidéki városok. A községi villamos telepek létesítése körül, aminőről Aradon is volt szó, egyes városok és községek a szükséges szakértelem hiánya következtében igen helytelenül járnak el, minek következtében a belügyminiszter legutóbbi rendelettel

adott utasítást a községeknek és városoknak, melyben arra figyelmezteti őket, hogy a villamos berendezések tervezésével és a kiírás műveletének elkészítésével pártatlan szakértőt biznának meg és a tervezet elkészítésének valamely gyárra való bizása feltétlenül kerülendő, egyuttal pedig a hazai ipar védelmét a törvényhatóságok köteles figyelmébe ajánlja.

Iskolákat 55 város épít 19.423,000 K költséggel, közbúváhidat 56 város 10.435,000 koronával, városházát 36 város 14.780,000 koronával, színházat 18 város 5.945,000 korona költséggel, villamos vasutat 4 város 2.700,000 koronával.

Ezek a tervek mind olyan alkotásokra szólnak, amelyek nemcsak az illető városoknak lesznek hasznára és díszére, hanem együttvéve Magyarország gazdasági nivóját, műveltségi fokát emelik.

Kétségtelen azonban az is, hogy ez a százhatvan millió új kölcsön, illetőleg ennek az annuitása súlyos terhet jelent a vidéki városokra, amelyek az eddigi kölcsönök törlesztését is nehezen nyögik. Az egyik város többé, a másik kevésbé van eladósodva; rózsás helyzetben egyik sincsen. Miután azonban a fönt csoportosított alkotásokkal egyik se akar fényezésnek hódolni, hanem mindegyik valóságos szükségletet elégít ki, — helyén volna, ha ezeknek a nagyszabású terveknek megvalósításában az állam részt venne, még pedig az által, hogy az annuitás elvise-

Elmuló divatok.

*

Olvasták bizonyára a francia író ama spekulációját, hogy a mostani nődivat rendkívüli fényűzése el fog múlni. Mert a drágulás folytonosan emelkedik, a ruhákra fordított költségek már most is hihetetlen mértékűvé növekedtek s hova-tovább csak igen kevesen lesznek képesek hozzávetőleg is lépést tartani a divattal s ez végre is csak a legvagyonosabb osztály keretébe fog összeszorulni. Tehát általánosságban a drága divat helyett az olcsóság fog előtérbe lépni. Marcel Prevost ezt a tételt szellemesen fejtegeti és indokolja. Véggkövetkeztetésben azonban, ha megengedi, én egyszerűbben állapítom meg az eredmény elkövetkezését, tudniillik, hogy majd amikor nem lesz pénz, amikor az általános fényűzés rendkívüli pusztítással sok vagyont elsöpör, akkor megszűnik a drága divat.

Nem szabad azonban elfeledkezni arról, hogy az izlések fejlődése és a művészeti érzék minden időben különösen megnyilatkozott a hölgyek öltözékeinek divatjában is, még akkor is, amikor a ruha egy sárga fátyolból és egy kék szandálból állott, de az ékszerek, fésűk, gyöngyök nagy vagyonokat képviseltek. Hiszen ha majd konstatáljuk a divat olyan fordulását, hogy ruhára és ka-

lapra nem szabad többé rengeteg pénzeket költeni, majd találnak másféle divatokat, a melyek hasonló avagy tán még nagyobb pénzekbe kerülnek és konstatálni fogják, hogy csak a ruha és a kalapdivat változott egyszerűvé a pénz elfogyása miatt, de egyébre, az új költséges divatra, ami lehet esetleg egy csatt, vagy egy óv és mégis drágább, mint a mostani ruhák, erre van hajlandóság is, kedv is, sőt pénz is.

Nehéz dolog efelől jóslásokat csinálni. A szem szeret gyönyörködni a szépben és a gazdagság arra való, hogy legalább a látványokat nyújtsa a szegény embernek. Eppen most olvasom a mi kiváló művészeti aesthetikusunk, Nyári Sándor dr. utleírását, melyben amíg a képtárak remekeiről referál, a stockholmi utcai képről sem feledkezik meg és ide beleszóvi ama látvány nagyszerűségét, amit a párisi legújabb divatu toiletteken sétáló elegáns hölgyek keltenek. Tessék elhinni, hogy a művészlélek szomjának a kielégítéséhez ép úgy hozzátartozik az ilyen milieu, mint ahogy a virágillat és a madárdal, pedig ez egyszerű, avagy a bálterem ragyogása és a Wagner-muzsika, holott ez komplikált és raffinált művészeti élvezet.

Mondom, keveset hiszek abban a jóslásban, hogy no most mindjárt visszatérünk az eredeti egyszerűséghez, minthogy meguntuk a pénzköltést. Még azt is mondják, hogy egész-

ségi szempontból is el kell hagyni a sok mindennel átszótt és teleaggatott divatot. Tessék megengedni, hogy kételkedjem. Amíg ezek a gyönyörű szép szövetek, fátyol- és csipkeköltmények lesznek (már pedig aligha égetik el), addig nem valószínű, hogy a durva vászon és pokróc kitorja a helyükből. Még abban az esetben sem, ha bebizonyosodnék, hogy a divat nélküli, egyszerű öltözködés egészségesebb. Amiképen például az emberiség műveletlen állapotban jobban érezte magát, mint a kultúra és a civilizáció sok igényei között s azért mégse várható, hogy a régihez visszatér.

Epen még csak egy kicsiny esetet mondok el. Ugyebár a meteorologiai tanulmányokból, barométerrel és több finom eszközzel igen részletesen szoktak időt jóslani. S minél tökéletesebbek a szerszámok, annál rosszabb az idő. De azért mit szólnának hozzá, ha a tudományos világban kiadnák a jelszót:

— Térjünk vissza a levelibékához.

Mert a levelibéka a befőttes üvegben felmászott az ő kis létráján s akkor szép idő volt és amikor csunya lett az idő, akkor lemászott a létráról.

Az idő még szebb lehet békával és mégse mondunk le a fejlődő tudományos vizsgálótokról. A hölgyek ellenben semmi esetre sem lesznek szebbek csunya ruhákban. Miért mondjanak tehát le a művésziesen szépről!

lését a régóta várt és régóta sürgett államsegélylyel megkönnyíti. Volna még egy mód: ha a hitelművelet lebonyolítása az állam által garantált kötvénykibocsátás formájában lenne lehetséges. De ennek ez időszerint igen sok akadálya van s a mellett, hogy az állam a maga papírjainak elhelyezését akarja mindenek fölött biztosítani, még kérdés lenne, hogy a vidéki városok kötvényei könnyen találtnának elhelyezést. Ezért csak az első mód van s ott, a hová a városok tervei befutnak, mindjárt gondolkodhatnak ezen.

A trónváltás Perzsiában.

Távirati tudósítás.

Arad, július 19.

Mohamed Ali perzsa sah most már hivatalosan is lemondott a trónról. A volt sah egyelőre az orosz követségen tartózkodik orosz és angol katonák védelme alatt. Figyelemreméltó az orosz kormány újabb jegyzéke, melyben ismét kijelenti, hogy nem kíván Perzsia belügyeibe avatkozni.

Legújabb távirataink a perzsa trónváltásról a következők:

Tehérán, július 18. A szombatra virradó éjjel Sipahdar és Sardar Assad a következő táviratot intézte Anglia és Oroszország diplomáciai képviselőihez: A mai nemzetgyűlés döntése értelmében annak küldöttsége kell, hogy Mohamed Ali volt sah elé menjen és az uralkodásban beállott változásról értesitse. Miután a sah ez idő szerint mint menekülő az orosz követségen angol-orosz védelem alatt áll, kérjük excellenciádtokat, hogy holnapra időt tüzzenek ki, melyben a sah fogadhatja a küldöttséget.

Mohamed Ali ma reggel Anglia és Oroszország képviselői útján a következő választ adatta: A sah kijelentette, hogy a midőn az orosz követségen menedéket keresett, ipso-facto lemondott. Ezért a küldöttséget nem kívánja fogadni. Valószínű, hogy a sah rövid idő múlva Oroszországba utazik.

Kasvin, július 18. A Labinsky-kozákezed

tegnapelőtt ideérkezett és Sipahdar engedelmével táborát ütött. A város nyugodt.

Pétervár, július 18. A pétervári távirati ügynökség értesülése szerint az orosz kormány külföldi képviselői útján a következő jegyzéket intézte az idegen kormányokhoz:

Mohamed Ali sah családjával és kíséretével tegnap reggel a császári követség nyári székházában keresett menedéket. A perzsi szokás szerint a saht vendégszeretettel fogadták és az öt megillető tiszteletben részesítették. A londoni kabinettel történt megállapodásunk értelmében a sah személyét az orosz és angol követség egyesített csapatai őrzik és az általa lakott helyiségekről az orosz és angol zászló leng. Az a tény, hogy a sah az orosz követségen menedékben részesül, egyáltalán nem változtat július 3-iki körtáviratunkban felállított azon elven, amely abban áll, hogy nem avatkozunk be Perzsia belügyeibe.

Tehérán, jul. 18. A régi parlament helyreállításának terve keresztülvihetetlennek bizonyult. Ezért új választási törvény alapján képviselőválasztások lesznek szükségesek. A sah csapatait pénzzel akarják eltéríteni a fosztogatásoktól. Az örmények, akik mészárlásoktól tartottak, ismét megnyugodtak.

Tehérán, jul. 18. A sah Saltauch Sabolban Noib és Saltana herceg Kamaronia kastélyában fog lakni. A régenség végleges statuálása a parlament összeülése után történik meg. A volt sah orosz fedezet alatt Korán félszigetre utazik.

A delegációk összehívása. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Több lapközlemény az idei delegációk egybehívásának határidejével foglalkozik és egyesek tudni akarják, hogy e határidőt ki fogják tolni. A delegációk összehívásának határidejét a közös kormány a két miniszterelnökkel egyetértésben fogja megállapítani. Tekintettel azonban a reichsrat munkaprogramjára, amely az idén csak június havában intézhette el a költségvetést és tekintettel a magyar válságra, amely csak rövid idő előtt nyert az eddigi kabinet újból való kinevezésével ideiglenes megoldást, a két kormány eddig még nem volt abban a helyzetben, hogy tárgyalásokat kezdhettek volna az ezidei delegációk összehívásának időpontjára nézve. Egyelőre a kormányok csak abban egyeztek meg, hogy szeptember havában megkezdik a tárgyalásokat a közös költségvetésről és ez alkalommal szönyegre hozzák a delegációk megnyitásának időpontját is.

A tisztelendő ur fürdője.

I ta: Georges Maurevert.

A tisztelendő ur nyugtalanul körülnéz... A hely kedvező, elhagyatott és barátságos. A kis öblöt megvédik az északi szelek ellen a festői és beárnyékoló sziklák.

Az öblön túl, nem messze, látszanak Lanvezel kék hegyei. A habokon meg — nagy pillangókhoz hasonlóan — ringanak a douarnezei bárkák, lassan hajtja őket a szél.

Kék vitorla!... Ez az ügyvéd ur bárkája, aki halászik...

A tisztelendő ur egészen egyedül van... A tenger kék, mint az ég; az ég csöndes, mint a tenger... Semmi zaj, csak a sirályok éles hívószava hallatszik és a tenger csöndes morgása, amint a kőszirteken egy egy hab megtörik.

Nini! A tisztelendő ur leveti reverendáját; gondosan összehajtogatja és a sziklára teszi, ahova csak három óra múlva ér el a tenger. Leveti ezüstcsattos cipőit, nadrágját, harisnyáit... A Senki! Kékesikosz uszónadrágot vesz föl szégyenlősen... Leteszi kalapját, leveti ingét és a reverenda mellé helyezi, de a szent medaillont fönthagyja.

A kövér és rózsásképi tisztelendő — olyan, mint egy atléta — belép a tengerbe.

A habok meztelen lábát csókolgatják. He,

he, hideg biz ez egy kicsit... Libabőrös lesz a gömbölyű karja a tisztelendőnek... Csak bátran!... Lassan előre megy, kezét mellén keresztbefonja, a válla reng a hidegtől... Ajka akaratlanul is elárulja szóban is a borzongását... Csodálatos! A tisztelendő ur már a melléig a vízben van, a kellemes, jó vízben... Tisztán lehet benne látni a halakat s a rovarokat, amint el-elsiklanak a vízi növények mellett. Egy, kettő, három... És a tisztelendő ur már uszik.

A tisztelendő bizony jól uszik. A kövérsége fenntartja őt a vízben, mint a dagót és csak a karját meg a lábászárát kell mozgatnia, hogy előrehaladjon... Már ötven méternyire van a parttól... Elfáradt a tisztelendő ur... Egy pernyi pihenés...

Karját kiterjeszti, teste mozdulatlan, fülig vízben nézi a tisztelendő ur a tiszta eget és hálát ad az Istennek ezért az egyszerű boldogsáért... Istenem! Mily jó is itt!... Milyen édes hidegség!... Tökéletes pihenés!... Mily boldogság!... Itt maradna egész életében, örökké... Uszni az éterben!... Most a tisztelendő ur a boldogok és kiválasztottak jutalmazását gondolja ilyennek.

De sok a jóból is megárt. Egy tízperces fürdő teljesen elegendő egy 50 éves embernek.

A tisztelendő ur visszauszik a parthoz, egészen míg a lábai érintik a fenék homokját.

A spanyol trónkövetelő halála.

Don Carlos meghalt.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 19.

Comoból érkezett távirat hírül adja, hogy don Carlos spanyol trónkövetelő vasárnap este Varesében, ahol huzamosabb idő óta tartózkodott, meghalt.

Valamikor rettegett név volt Spanyolországban a don Carlos neve. S volt idő, amikor közel állt ahhoz, hogy a spanyol trónszékbe üljön. Szervezett zsoldos hadserege volt, amely nagy kegyetlenségeket követett el. A Carlos-féle hadjárat 1869-ben kezdődött. Az első kísérletet a spanyol kormány könnyen elnyomta. Don Carlos tapasztalván, hogy Amadeus spanyol király uralma nem nyugszik szilárd alapon, 1872. áprilisban újra kibontotta a lázadás zászlaját; azonban Serrano tábornok megint kikergette az országból. Amadeus lemondása után harmadszor próbált szerencsét: 1873. július 15-én spanyol földre nyomult, felhívást intézett a baszkokhoz és a spanyol nemzethez és esküvel fogadta a baszk tartományok régi kiváltságainak (fueros) megtartását. Eleintén sikerrel harcolt; elfoglalta Estellát és Bilbaot és nemcsak Serranot, hanem utódját, Conoha tábornokot is megszalasztotta (1874). Az estellai diadal után számos hadifoglyot, többi között Schmidt német századost és hirlapírót is agyonlövötte. Öcsese, Alfonz pedig Kataloniába nyomult elő győztesen. E válságos pillanatban Izabella királynő fiát, Alfonzot kiáltották ki Madridban királynak és ezóta a carlisták szerencse-csillaga letűnt. Quesada tábornok 1875. júliusában diadalt aratott rajtuk, Carlos pedig, kit immár az osztrák feudálisok, francia legitimisták és a jezsuiták sem segítettek többé pénzzel, kénytelen volt zsoldos hadának nagyobb részét elbocsátani. Erre Cabrera tábornok és mások cserben hagyták és Alfonz királyt ismerték el törvényes királynak. 1876. januárjában a királyi hadsereg kettős támadást intézett a baszk tartományok ellen és február 19-én visszafoglalta Estellát, mire Alfonz király február 28-án Pampelonába bevonult. Ugyanezen a napon lépte át Carlos seregének maradványaival a francia határt és Pauból keltezett nyilatkozatában azzal biztatta híveit, hogy legközelebb visszatér. Március 4-én

Sajnálkozva megy ki a vízből és arra felé lépdel, ahová ruháit tette.

Ördögbe! Hol vannak a ruhái!... Világosan emlékszik, hogy erre a sziklára tette őket! Bizonyos benne! Megesküdne az örök üdvösségre, hogy ide tette!

Jobbra néz, balra néz... Nincs. Eltűntek. Elszálltak!... A tisztelendő ur holtra sápad!... Nem a hideg az oka, hogy remeg, hanem a félelem!... Kétségtelen, hogy ellopták a ruháit!...

— Kukk! Jónapot tisztelendő ur!

Le Clech tisztelendő megremeg s arra felé néz, ahonnan a tréfás megszólítás jön... És kit lát ott, maga fölött őt vagy hat méternyire a sziklán nevetni... Hát Le Cermeur Yvonne, fiatal lány a parókijából, barna szépség, élénk mókusszemekkel, félnék, mint a madár, ravasz mint a róka.

Karján tartja a tisztelendő ur ruháját és nevet! A tisztelendő ur örjög!...

— Nem szőgyenled magad, te csintalan! Hozd ide rögtön a ruhámat!... Megmondom az apádnak; borzasztóan kikapsz!...

Yvonne még jobban nevet.

— Gyere hát, te haszontalan, siess vagy én megyek hozzád, én!...

— Hát jöjjön ide, tisztelendő ur!...

Elhatározott arccal megy egy darabkát előre a tisztelendő ur!... Hopp!... Meztelán

Londonba ment, ahonnan Amerikába utazott. Ujabban (1888) is tiltakozott a spanyol kormány egyik-másik rendelkezése ellen, de szava elhangzott. Ő maga örökös pénzzavarban szenvedett, ami utazásai alkalmával néhány botrányos epizódra szolgáltatott okot. Nejétől, pármái Margittól öt gyermeke született, négy herceg és Jayme herceg.

Öregségében nagy fájdalom érte. Leánya, Elvira egy festővel Amerikába szökött. Különbösen is nagyon sok baja volt családjával, ami nagyon elkésértette.

Varsóból don Carlos betegségéről és haláláról még ezeket közlik: Don Carlos Bourbon herceget, ki május 25-ike óta nejevel és sógor-nőjével, Maria de Las Nieves portugáliai infánsnővel itt időzött, e hó 15-én szélütés érte. Moretti dr. velencei és Bozzoli dr. turini orvosok, kiket azonnal a beteghez hívtak, megállapították, hogy a herceg állapota reménytelen. Fél hat óra tájt Don Carlos meghalt. Az utolsó pillanatig eszméletnél volt. A temetési szertartás kedden lesz Casbenoben, ahonnan holttestet Triesztbe szállítják. A herceg haláláról azonnal értesítették Őfelségét, Ferenc József királyt. Számos részvétlívrat érkezik.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Kirándulás. Aki a turista egyesület kulturműködését figyelemmel kísérte, az meggyőződhetett, hogy az egyesület ambícióval igyekszik megfelelni a célnak, amelyet maga elé tűzött. Ez a köztevékenység pedig nem szolgál más, mint a nagyközönségnek, tehát mindnyájunknak célját és érdekét. A turista egyesület által nagy sikerrel rendezett és látogatott kirándulások kényelmét és sok előnyét felismerve fordultak most többen az egyesülethez és azon óhajukat fejezték ki, hogy egy ilyen társas kirándulás az idén a magas Tátrába is rendezessék. Bár ez folyó évben programba véve nem volt, a közkívánságnak engedve elhatározta az egyesület, hogy f. évi aug. 14—19-ig, azaz öt napra terjedő társas kirándulást fog rendezni s azt már most meghirdeti, amennyiben a kirándulás rendezését illetőleg az illetékes körökkel már érintkezésbe is lépett. A kirándulás a következő pontokat fogja felölelni: Poprád-Felka, Alsó, Új és Ó-Tátrafüred, Felső-Házi, Tátra-Széplak, Ujcsorbató, Morytelep, Csorbató magaslati gyógyhely, Poprádi tó, Menguzfalvi völgy, Tarpatakfüred, Korénak völgye, Tarpataki vizesések és zuhatagok, Tarpataki völgy, Tátra-Lomnic, Huszpark, Virágvölgy nyaralótelep, stracennai és gölnicsei völgy és a dobsinai jégbarlang. A kirándulásra

— melyről részletes programot a napokban ad ki az egyesület — jelentkezni lehet mindennap d. u. 4—7-ig az egyesület irodájában, (Vass szálló-udvar I. emelet.)

A szekunda alkonya.

Az osztrák középiskolai reform.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19

A középiskola ellen Ausztriában talán még több a panasz, mint Magyarországon, az osztrákok azonban mindenben kevésbé türelmesek, mint a magyarok és elégedetlenségüket hangsúlyosabban tudják kifejezni, aminek azután a legtöbb esetben sikere is van.

A múlt esztendő elején egymást érték a szülők és a társadalmi egyesületek által rendezett értekezletek a középiskola ügyében; a szülők a középiskola minden baját felsorolták, orvoslást sürgettek és felszólították a középiskolai ifjúságot, hogy miután órajta akarnak segíteni, írja össze a panaszait. A fiuk szót is fogadtak, megírták keserveiket az iskola és a tanár urak ellen s elküldték a középiskolai reform-bizottságnak Bécsbe. A rengeteg sok panaszos levélből kiválogatták a legkritikábbakat és *Diáklevelek* címmel egy kötetben ki is adták.

Az osztrák közoktatásügyi miniszterium élén e mozgalom napjaiban Marchet dr. állott, egy praktikus érzékű ember, aki nem sokat tanulmányozott és anketezett, hanem hamarosan cselekedett. A múlt év júniusában kiadott egy rendeletet „az osztályozásról és a vizsgákról” s ezzel a középiskolai tanítás egész technikáját megreformálta. A rendelet kiadása óta egy esztendő múlt el; az első iskolai év a reform után most ért véget s a középiskolák beszámolóiból már meg lehet állapítani a reform hatásait.

Marchet miniszteri rendeletében talán az a legfontosabb, hogy a *feleltetést, a tanári noteszkönyvet* az iskolai élet igen jelentéktelen eszközévé degradálta, a tanulók munkájának megbírálásából a véletlent, a szerencsét kiküszöbölte és a vizsgáktól való félelmet megszüntette. Ez már maga is nagy dolog, bármily szerény eszközökkel érték is el.

Az osztrák középiskola munkája most a következő: Az óra kezdetén a tanár belép az iskolába. Az első tizenöt-husz percen a tanár

nem tesz egyebet, mint a múlt órán előadott anyagból rövid kérdéseket intéz a fiukhoz, még pedig legalább tizenöt-husz fiuhoz, — de anélkül, hogy a feleletre osztályzatot adna. A notesz a zsebben marad. Ez a tizenöt-husz perc először arra jó, hogy ezalatt kitünő ismétlést végeznek a fiuk, másodsor pedig arra, hogy a tanár láthatja, hogy osztálya föl tudta-e dolgozni az előadott anyagot? Mert nyugodt lélekkel csak ebben a tudatban mehet tovább a tanítás anyagában. A fiuk így csaknem minden órán felelnek, sőt egy órában esetleg többször is felelnek, ennél fogva a tanár föltétlenül helyesen ítéli meg a tudásukat; egy-egy sikerült felelet még nem jelent semmit és abból, hogy a fiu véletlenül egy vagy két órára valami ok miatt nem készült el: még nem jelent semmi veszedelmet. A tanuló nem spekulálhat, hogy „már kétszer, vagy háromszor feleltem, egyhamar nem kerül rám a sor, — tehát a jó feleletet rendesen követő energia-csökkenést az osztrák reform kiküszöbölte az iskolából.

Osztályozás azért mégis van most is az osztrák középiskolákban, de egészen új formában. A tanár minden félévben kétszer kérdezi ki a tanulót az egész anyagból; az első kikérdezés a tájékoztató vizsga, a másik az osztályozó vizsga. A kinél jól sikerül a tájékoztató vizsga, annál az osztályozó vizsga már csak néhány percig tartó formalitás. A kinél csak gyengén sikerül: azt a fiut figyelmezteti a tanár, hogy mit kell különösen pótolnia, s a pár hét múlva következő osztályozó vizsgán a fiu mindent jóvátehet, ha van benne igyekezet. Talán mondani sem kell, hogy a fiuk ezt a reformot örömmel üdvözölték. Az egész iskola munkájának eredménye javult; tanár és tanuló sűrűbb érintkezésbe jutott egymással, s a vizsga szokatlansága, anyagának nagysága az új rendszerhez hozzászokott fiukat többé nem rémítheti.

A tanárok azonban nincsenek mindnyájan megelégedve az új rendszerrel. A *matematika* és a *fizika* tanárai panaszkodnak ellene. Az ő szakjukban lehetetlen egy-egy pár szóból álló kérdéssel kikélni a fiuk készütségét. A felsőbb osztályok matematikai óráin csak egy-egy levezetés vagy bizonyítás egész folyamatából lehet megtudni, hogy érti-e a fiu a dolgot és hogy jól megtanulta-e, — egy-egy levezetés pedig tizenöt-husz percig is eltart. Tehát óránként csak két-három fiuval lehet foglalkozni, valamint a fizikai órán is. Itt tehát az új rendszer nem vált be, illetőleg nem volt oly eredményes, mint a többi szakban. Ott azonban, ahol a megszerzett ismeretek egyszerű reprodukálásáról van szó, (vallástan, történelem, földrajz, nyelvek, természetrajz), az eredmény kitünő. A tanárnak a munkája sokkal fárasztóbb, de a tanulók kedve jobb és a munka eredménye sokkal nagyobb. A középiskolai ifjúság réme, az érettségi vizsga is valószínűleg sokkal könnyebbé válik az intenzívebben előkészített ifjakra nézve, — de ezt csak pár év múlva lehet majd megállapítani, ha három-négy évi új rendszerű tréning után jutnak majd a fiuk a vizsgáló bizottság elé. Addig a régi *feleltetés* egészen át fog alakulni a tanár és a tanuló megszokott, bizalmas, bár komoly társalgásává és az osztályozás, bizonyítványadás másodrendű dolog lesz a középiskola életében, mely lassankint el fog jutni oda, ahova az angol és az amerikai középiskola már eljutott: a hol a tanár már nem osztályoz, hanem *nevel és oktat*.

van. Ez a naplopó ellopta a cipőt is! És a kavicsok nagyon szurdalják a lábát... Hogyan menjen föl hozzá?... És a leány mulat az ő szomorú ábrázatán.

— Hallgasson meg, tisztelendő ur! En vissza adom a cipőt, de egy föltétel alatt!

— Nekem, föltételt, te kigyó?

A tisztelendő ur dühöng és öklét fenyegetve mutogatja a gyalázatosnak, aki mulat rajta.

— Igen, uram. Miért mondta az anyámnak, hogy fiatal vagyok még arra, hogy férjhez menjek az Yvonhoz? En már tizennyolc éves vagyok tisztelendő ur, éppen elég idős arra, hogy férjhez menjek.

A tisztelendő ur fulladozik és reszket a válla meg a karja a hidegtől...

— Még te merészkedsz! Add ide a ruháimat rögtön, a ruháimat akarom!

— Hallgasson meg, tisztelendő ur! Visszaadom Önnek, ha megígéri, ha megmondja az anyámnak, hogy összead minket a Szent-Mihály templomban.

— Tolvaj! Lecsukatlak a csendőrséggel! És a leány nevet, kacag.

— Nohát menjen! Keresse meg a csendőroket! Haha!! — No ígérje meg tisztelendő ur!

A tisztelendő ur talpától a füléig fagyosan reszket. Végre beleegyeznek.

— Jól van no, jól van! Beszélek az anyáddal.

— Igazán megígéri?

— Megígérem... No add már ide, haszon-talan. Aztán hord el magad!

A leány három métert megy lefelé és megáll:

— Majd elfelejtem, tisztelendő ur; Önnek meg kell bocsátania!

— Megbocsátni neked?

— Igen, a tréfiáért, amit Önnel csináltam! Ugy-e, nem fogja elmondani az anyámnak?

Le Clech ur toppant a lábával. Jobb kezével határozatlan mozdulatot tesz...

— Jól van, jól van! Ego te abszolvo! — ördög leánya! — De vigyázz az órádra!

Fogát csikorgatta dühében... Yvonne vigyázva lejön, kinzottjára nézve folyton, leteszi a ruhát a homokba tiz méternyire a tisztelendő előtt és ugrálva, mint a kecske, gyorsan elszalad...

... Ismét egyedül van a parton a főtisztelendő ur. Lázasan felöltözködik, teste kék a hidegtől... És melankólikusan elmélkedik századunk ifjúságának bűneiről.

De végezetül széles mosoly jelenik meg holdas arcán, mikor a püspök ur és a vendégek jókedvére gondol, amidőn a legközelebbi vasárnapon a püspök évi lakomáján, elbeszéli kellemetlen kalandját.

A negyedévi átalány.

Szélhárosság egy képviselő nevével.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 19.

A fővárosi rendőrség egy budapesti iparvállalat feljelentésére érdekes ügyben folytat nyomozást. Csalószövetkezetet üldöz, amely egy országgyűlési képviselő nevével visszaélve, egész sereg részvénytársaságot károsított meg ravasz módon. Egy a valóságban nem is létező szaklap számára, melynek főszerkesztőjeként az illető képviselőt szerepeltették, hamis levelek alapján átalányokat csaltak ki különböző pénzintézetektől és több iparvállalattól, míg végre az egyiknél rajtavesztettek. A nyomozás megindult, a rendőrség már a csalók nyomában van, de időközben Korda Andor országgyűlési képviselő, akinek a nevével a szélhárosságokat elkövették, szerencsétlenül járt, elgázolta a villamos s így a nyomozás egy időre szünetel.

Néhány nappal ezelőtt a telefonhoz hívták Fodor Istvánt, a *Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság* vezérigazgatóját.

— Itt Korda Andor országgyűlési képviselő beszél, — szolt egy hang a telefonba — az igazgató urat szeretném egy szivességre kérni. Azt hiszem lesz még alkalmam, hogy előzékenységet meg szolgáljam. Holnap igazgató urnál meg fog jelenni lapom egyik munkatársa. Nagyon lekötöznék, ha teljesítené a kérését s ígérem, hogy mindig és minden tekintetben a rendelkezésére állok.

Fodor igazgató megígérte támogatását s bár sohasem hallotta, hogy Korda Andornak lapja lett volna, igen szívesen fogadta Virág Mihályt, a *Közgazdasági Figyelő* belső munkatársát, aki nála másnap jelentkezett. Virág a következő levelet hozta:

KÖZGAZDASÁGI FIGYELŐ

A közgazdaság minden ágát felölelő szaklap.

Megjelenik naponta.

Előfizetési ára

havi 60 korona.

Főszerkesztő: Korda Andor

orsz. gyűl. képviselő.

Tekintetes Igazgatóság!

Tisztelettel kérem, hogy lapom részére, amelyik a magyar iparvállalatok dolgával összesen és egyenként rendkívüli figyelemmel foglalkozik s az önök részvénytársulatának ügyeit, a társaság érdekeire való különös tekintettel, élénken pártolja, évi háromszáz korona átalányt megszavaztatni és azt negyedévi 75 koronás részletekben folyósítani méltóztatassék.

Ezzel szemben kötelezzük magunkat, hogy a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság minden hivatalos közlését és hirdetését lapunkban díjtalanul közzéteszük. Teljes tisztelettel

Korda Andor,

orsz. képvis., főszerkesztő.

A levélhez nyugta is volt csatolva hetvenöt koronáról, melyet szintén Korda Andor irt alá. Fodor igazgató megígérte, hogy a másnap tartandó igazgatósági ülés elé fogja terjeszteni a kérelmet s utjára bocsátotta Virágot.

Alig távozott Virág az igazgatósági irodából, újra a telefonhoz hívták Fodor igazgatót s újból Korda Andor kérte, hogy támogassa a kérelmet. Az igazgató megígérte, hogy mindent megtesz, amit csak lehet s Korda bejelentette, hogy másnap délután oda fogja küldeni munkatársát, hogy megtudakolhassa az igazgatóság határozatát.

Másnap elmaradt az igazgatósági ülés s Fodor igazgató ezt egy szolgálóval küldött levélben tudatta Kordával. A képviselő rendkívül elcsodálkozott a levél tartalmán, kijelentette, hogy sohasem volt lapja, még kevésbé irt levelet, vagy beszélt telefonon Fodor igazgatóval.

Délután hiába várták, hogy a csalók jelentkezzenek. Ugy látszik megneszelték a dolgot s nem jöttek többé. Erre megtették a feljelentést ellenük. Időközben kiderült, hogy már több helyen sikeresen működtek.

A nyomozást vezető Egry Péter Pál rendőrkapitány vasárnap délelőtt újból ki akarta hallgatni Korda Andort. A nagybeteg képviselő állapota azonban olyan súlyos, hogy az orvosok a kihallgatást és az ezzel járó izgalmakat eltiltották s különben sem tartották valószínűnek, hogy Korda képes legyen értelmesen és összefüggően beszélni.

Nagy szerencsétlenség a berlini motorversenyen.

Hét halott, 30 sebesült.

Távíratí tudósítás.

Arad, július 19.

A régi botanikai kert helyén lévő új versenypályán délután két utrenedező előkocsi összeütközése következtében súlyos robbanás történt. Az égő motor a korláton át a nézők tribünjére repült. *A halottak számát hétre, a súlyosan sebesülteket pedig mintegy harmincra teszik.*

A régi botanikai kertben lévő versenypályán történt szerencsétlenségről még a következőket jelentik: Az első motorkocsi keréksintőre következtében felfordult s az ezt követő motorkocsi, amidőn ki akart térni, a korláton át a nézőközönség soraiba repült. A motor a levegőben megfordult és azután felrobbant. A benzín kiömlése következtében a tribün meggyulladt. Három ember megégett és meghalt, 32 ember részben súlyosan, részben könnyen megsebesült. A tüzet a tűzoltóság rövid idő alatt eloltotta. Este fél 9 óráig a halottakat nem ismerték fel.

A versenypályán történt katasztrófára vonatkozólag még a következőket jelentik: A Porter-Porschmann vezetőpár hátulról motorjának első kerékével belefutott Riser versenyző motorjába, aminek következtében motoruk kormányja megrongálódott. A vezetők ennek következtében képtelenek voltak kormányozni a motort, amely az erős görbületől teljes gyorsasággal átrepült a korláton a nézők közé. A benzín felrobbant és a lángnyelv a közelállók ruháit meggyújtotta, ami nagy pánikot okozott. Ketten nyomban meghaltak, 20-an súlyosan, 12-en könnyen megsebesültek. A nézők nagy része súlyos idegrázkódást szenvedett. Számos nézőt, akik jelentéktelenebb sérüléseket szenvedtek, lakásukra szállították, mert az otthoni kezelés elegendőnek látszott. Nagyszámu néző, kik sérültenek maradtak, a korláton át a versenypályára ugrottak és elbuktatták az összes többi versenyzőket. Fél hatkor a tűzoltóság több kocsival kivonult, eloltotta a tüzet és a súlyosan sérülteket kórházba szállította, hol az éjszaka folyamán két sebesült meghalt. A szerencsétlenség híre gyorsan elterjedt az egész városban és a legkülönbözőbb tulzott híresztelésekre adott alkalmat a katasztrófa terjedelmét illetőleg.

Éjjel jelentik, hogy a sebesültek közül ketten meghaltak. Ezeken kívül még 5 halott van.

Az ügyvéd barátnője.

Hamis eljegyzési kártyák.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 19.

Egy lipótvárosi fiatal ügyvéd a minap meg akart szabadulni a barátnőjétől s erre rendkívül eredeti módot választott. De a szépen kigondolt terv — mint az alábbiakból kitetszik — csütörtököt mondott s bármilyen zseniális is az ötlet, ezek után bizonyára nem igen akad majd utánozója.

A viszony még abból az időből származott, mikor az ügyvéd, vadonatúj diplomájával a zsebében, egyedül ült gyönyörűen berendezett irodájában és várta a klienseket. A kliensek azonban nem igen akartak jelentkezni s a történet hőse, aki különben igen nagy ambícióval készült pályájára, naponta bizonyos kárörömmel olvasta a lapok törvényszéki rovatát, melyek hirül adták, hogy a törvényszék újból elítélt néhány bűnös embert.

— Ugy kell nekik — mondogatta magában — mért nem bízták reám a védelmüket!

A kliensek távolmaradásával azonban együtt járt az is, hogy az ifju jogtudósnak sok volt a szabad ideje. Hogy ezt megnél kellemesebben tölthesse, elhatározta, hogy keresni fog valakit, aki megosztja vele unalmas óráit. Csakhamar meg is találta az alkalmas partnert az egyik nyári színház karszemélyzetében. A fiatal és jókedvű leány különösebb megfontolás nélkül tette le sorsát az ügyvéd kezébe.

A viszony vagy két esztendeig tartott s a kiesény, de törvénytelen családban a leány ügyesen magához ragadta a kormányrudat. Mig az ügyvéd ur a legnagyobb lelki nyugalommal árvereztette el az alperesek utolsó párnáját és a husz, meg tizkoronás részletek lefizetésére soha sem adott nekik haladékot, a leánynyal szemben érthetetlenül gyáva volt.

Időközben az iroda fellendült s az ügyvéd urnak eszébe jutott, hogy immár elérkezett az ideje annak is, hogy pozíciójának megfelelő házasságot kössön. Ez elhatározással egyetemben természetesen abban is megállapodott, hogy a barátnőjével sürgősen szakítani fog.

Mivel azonban belátta, hogy ez a leány ismert energikus természete mellett aligha fog simán menni, addig gondolkodott, töprengött, mig egy zseniális ötlete nem támadt. Elhatározta, hogy fait accompli elé fogja állítani a barátnőjét. Hamis eljegyzési kártyákat nyomtatott s azokból egyet, néhány száz forint kíséretében, elküldött a leány címére. De a fiatal hölgy ugylátszik, nem volt megelégedve az összeggel, mert levelet irt az ügyvédnek s abban kijelentette, hogy csak a küldött összeg tizszereséért hajlandó szakítani. A levélre azonban nem érkezett válasz.

Ekkor a leány elhatározta, hogy boszut áll s botrányt rendez a menyasszony lakásán. Kereste hát a menyasszony nevét a Cim- és lakásjegyzékben, de természetesen nem találta s a rendőrségi bejelentő hivatalban se tudtak a nem létező ara felől felvilágosítást adni. Szóval kiderült, hogy az egész eljegyzési hirből egy szó sem igaz s ez az elhagyott leányt végképen elkészerítette.

Szombaton felment az ügyvéd irodájába, rettenetes botrányt csapott, összetört mindent, ami a keze ügyébe akadt, a tintatartókat a földhöz vágosta s az akták legnagyobb részét összetépte. A nagy zajra összefutottak a házbeliiek, a házmaster rendőrért szaladt s ennek segítségével aztán eltávolították a lakásból a dühöngő leányt, akit bérkocsin vittek be a kerületi kapitányságra. Magánosok elleni erőszak és magánlaksértés címén indult meg ellene az eljárás.

A fekete banda tagjai.

A piros napernyős haramianó.

Távirati tudósítás.

Arad, július 19.

A miklózlazuri fekete banda tagjai most már valamennyien letartóztatásban vannak. Bűnösségük ellen már annyi bizonyítékot sikerült a csendőrségnek beszerezni, hogy tagadásukkal mit sem érnek. Nagyváradról a következő újabb részleteket jelentik nekünk:

(Napernyő alatt.)

Tegnap délben, valamivel 12 óra után érkezett meg a haramia-társaság vezérkara: Popeszkú jegyző, Dobos Sándor tanító és Friedmann Józsefné nevelőné Nagyváradra. Elsőnek a nevelőné érkezett meg. Egyszerű parasztkocsin ült Friedmann Józsefné. Mellette két oldalt egy-egy csendőr, a szuronyos fegyvert maguk előtt tartva. Nagy néptömeg követte a kocsi, melynek utja a fogházépület elé vezetett. Friedmann Józsefné piros napernyőjét kinyitva tartotta s magára vonta az ernyőt, hogy arcát a kíváncsiak ne lássák.

Elegáns, feltűnő szépségű nő Friedmann Józsefné, akit Nagyváradon sokan ismernek. A Szent János-utcán lakik s egy nagyváradai, köztisztviselői álló középiskolai tanár leánya. Férjétől elváltan él, a házassága nem volt szerencsés. Pompás megjelenésű, szőke szépség ez az asszony, akinek dus, vörösbe hajló hajára, feltűnő fehérségű arcára a korzónak sok ismerőse bizonyára emlékezik.

A szép Friedmanné megtörtén, hol halálra vált sápadtsággal, hol pirossá lett arccal ült némán a szekeren, kerülve szemével a kíváncsiak tekintetét. A fess természetű fiatal asszony szinte erőltlenül kapaszkodott meg a parasztszekér oldalába, amidőn a fogház nagykapuja előtt le kellett szállania. A szuronyos csendőr segített neki. A közönség megilletődve nézte a szép haramianót.

A fogházfelügyelő elé járultak a csendőrök foglyukkal. A sablonos jegyzőkönyvet felvették a „befogadotról“, amint az új foglyokat hivatalos nyelven nevezik s aztán megjelölte a felügyelő számára a törzspület egyik celláját.

Lekísértetése előtt megkérdezte tőle a fogházfelügyelő:

— Allami élelmezésen óhajt lenni?

— Igen — rebegette a szép fogoly.

— Figyelmeztetem — mondotta a felügyelő — hogy a maga költségén élelmezheti magát. A szülei, vagy a családja küldhetnek be kosztot.

Fájdalmas vonás szökött a szép Friedmanné fehér arcára.

— Nem akarom, hogy tudjanak e dologról — rebegette megtörtén.

Persze újságot nem olvashatott a szerencsétlen, míg a nyomozás torturája tartott és így nem gondolt arra, hogy az egész város a fekete banda szenzációs leleplezéséről beszél napok óta. S bár Friedmanné ezt nem is akarta, az apja természetesen tudott már a lázuri szerencsétlen dologról s félórával leánya megérkezése után megjelent Baróthy Pál dr. kir. ügyész előtt, akitől engedélyt kért, hogy leányának a szükséges ruhákat és a napi élelmet beadhassa a fogházba. A kir. ügyész a kérelemnek helyt adott.

A szép Friedmanné a rabkosztal való önsanyargatást a mai napon azonban még nem kezdte meg. Kis papiros-csomagban hidegsültet hozott magával a boldogtalan emlékü Mikló-

lázurról. Talán épen az összeszabdalt Neumann felesége sütötte neki kenyőreletből . . .

(A jegyző, a tanító.)

A Friedmannét hozó parasztszekér után hatalmas falusi batár kocogott. A Popeszkú Aurél magánfogata ez. A felhajtott ernyő alá húzódva ültek benn a kocsiban Popeszkú Aurél jegyző és társa, Dobos Sándor tanító. A kocsin négy szuronyos csendőr jött velük, kettő a bakon, kettő benn a kocsiban. A férfiak kocsiját is nagyszámu érdeklődő vette körül.

Popeszkú Aurél alacsony, zömök ember, jellegzetes rozsdabarna, sebhelyes arccal. Megtörtnek látszik s lehajtott fejjel ment be az ügyészség épületébe. Amikor róla is jegyzőket készített a fogházfelügyelő, az általános kérdésekre többek között így felelt:

— Vagyonos, vagy vagyontalan? — kérdezte a felügyelő.

— Vagyonos vagyok — felelt Popeszkú öntudatosan.

Bejelentette aztán, hogy saját költségén óhajtja magát élelmezni. Amint bevitték a fogdába, azonnal hozatott is levest és sültet.

Popeszkúval együtt jött a batárban Dobos Sándor, a tanító. Hatalmas, herkulesi természetű ember, mogorva tekintettel mérte végig a bámszokódókat.

(A bizonyítékok.)

A vizsgálat a modern judikaturának azon az elvén halad, hogy a terheltet nem hallgatja ki addig, amíg az összes bizonyítékokat be nem szerzik. Nagy János h. vizsgálóbíró tegnap kiutazott Ponorra s így kihallgatásokat nem végezhetett.

Az eddig szerzett bizonyítékokhoz tegnap újabb terhelt adatok járultak. Tripon Györgyöt tegnap kihallgatta az ügyész s Tripon György bevallott mindent. Beismerte, hogy a dohányzacskó, amelyet a helyszínen találtak, az övé. Ő ott volt a rablás helyszínén Popeszkú Aurél felszólítására. Azt sem tudta, hogy a gazdája mit akar. Csupán reáparancsolt, hogy Neumann Mór házában a lámpával világítson neki.

A csendőrség tegnap igen fontos adatra lett Popeszkú ellen. A jegyző udvarában megtalálták elásva a Neumann Mór lakásán levő külső ajtó kulcsát. A házkutatás során Friedmann Józsefné is kompromittáló adatokat találtak. A nevelőné párnája alatt meglették azokat a kulcsokat, amelyekkel Neumann Mór üzletét felnyitották. Most az ügyészség azt akarja kideríteni, honnan szerezték be a rablók a fekete álarcot. Ezért tegnap egy csendőr-örsvezető Nagyváradra ment, hogy azt a helyet, ahol az álarcot vásárolták, kikutassa.

(Friedmanné ártatlan?)

A haramiák nőtagja ellen a csendőrségnek a legkevesebb bizonyítéka van. Ő maga egyre azt hangoztatja, hogy ártatlan.

Eleinte kedélyesen fogta fel a dolgot. Azt hitte, valami nyári tréfa az egész. Mikor a járásvoros megérkezett, hogy Neumann sebeit bekötözze, nevetve kérdezte:

— Mondja, doktor ur, mit valljak én most?

Az orvos kitért a felelet elől. A szép asszony pedig megmaradt a tagadás mellett.

SPORT.

+ Az Aradi Posta és Tavirida Tisztviselők Sport Egyesülete ez uton is értesíti az összes működő tagjait, hogy f. hó 25 én (vasárnap) d. u. 5 órakor saját sporttelepén tagjainak szórakoztatására, háziversenyt rendez. Felhívják tagjaikat, hogy a versenyre minél számosabban nevezzenek be. Nevezni lehet Erdélyi Ferencnél a főpostán és a sporttelepen a szolgánál felfektetett iven. A házi verseny pro-

gramja: 1. 100 yardos síkfutás. 2. Sulydobás. 3. Távolugrás. 4. 3 angol mértföldes síkfutás. 5. Discosvetés. 6. Egynegyed angol mértföldes síkfutás. (junior.) 7. Fűles labda hajítás és dobás (összetett.) 8. Magas ugrás. 9. Staféta futás (800+400+200+100). 10. Fűles labda mérkőzés az első és második csapat között.

Uri haramiák.

★

A miklózlazuri jegyző és a fekete győri tanító rablásai eszembe juttatják a hatvanas évek rablóvilágát, midőn a nagy magyar alföld végtelen rónaságán szilaj paripáikon vágattak a népdalok hősei, a vagyonos utasok rémei, a szegények jóltevői, a haramiák. Sok embert temettek el a pusztán harangszó nélkül; ott földelték el őket, nyomban ahol meggyilkolták. Sok ember veszett így el minden nyom nélkül, sirjukat nem tudja, nem ismeri senki.

Ez időben tűnt föl kegyetlen rablásai és gyilkosságával két uri betyár, névszerint Györffy József, egy előkelő bihari nemesi család züllött sarja és Huszti László volt községi jegyző, kiket uri szenvedélyeik anyagi romlásba juttattak s akik Angyal Bandi példáját követve szegénylegényekké lettek.

Azonban rövid ideig tartott pályafutásuk; emberökre akadtak Bereza Daniban, Debrecen híres csendbiztosában. A bíróság kötélhalálra ítélte őket, s az ítélet végrehajtását el is rendelték.

Ha emlékezetem nem csal, az 1863. év elején történt. Pápista diák voltam Debrecenben, mikor az ítélet kihirdetése egész lázba hozta a nagy civis várost. Emlegették, hogy az elítéltek előkelő rokonsága a császárnál, a helytartó tanácsnál s egyéb helyt minden követ megmozgatott a halálos ítélet megváltoztatása iránt; de hiába. Istennél volt a kegyelem!

Az akkori törvények szerint három napig voltak az elítéltek közszemlére kitéve a siralomházban. A városháza fedett udvarán egymástól távol fekvő két külön, rögtönzött fülkében lehetett őket látni. Csakugy tédult a közönség látásukra, különösen a nők. Mindenki látni akarta főleg Györffy Józsefet, ezt a daliás külsejű férfit, kinek tüzes fekete szemei, kerek arca, római orra, színfekete nyalka bajusza és körszakálla feledhetetlen benyomást keltettek a néző közönségre, mely szánsalommal telve el mindenkit, hogy az eszményi szép főúr életének a hóhér kötele fog véget vetni.

Mintha most is látnám magam előtt, a mint sötét magyar ruhában, derült képpel hanyagul ült a széken, egyik kezével az asztalra könyökölve, s szivarozva bámult a közönségre. Mintha nem is itélték volna halálra, oly gondatlannak mutatta magát.

Társa, Huszti László negyven évesnek látszott, őszbe hajló szőke hajjal és hosszú szakállal. A közönséggel mit sem törődve nyugodtan írta emlékiratait.

A kivégzés reggelén nagy meglepetés várt a közönségre, midőn híre terjedt, hogy Györffy József hirtelen meghalt. Ugy is volt. Beszélték, hogy a rokonok meg akarták gátolni csufos kivégeztetését, mérget csempésztek kezébe, vagy csókkal szájába, mi rögtön halálát okozta s így egyedül Huszti Lászlót vitték ki az akasztófa alá, ki sorsában megnyugodva várta meg a végzetes pillanatot, mely őt az élők közül elszólította.

B. G.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Ingyenélők, népszimű. Kovács Lili vendégfelléptével.
Szerda: Mozdónképek, bohózat. Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.
Csütörtök: Az őrnagy ur, bohózat. Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.
Péntek: Az ember tragédiája.
Szombat: Az ember tragédiája.
Vasárnap: Délután: Az erdőszőleány, operett. Este: Az ember tragédiája.

* Kovács Lili vendégjátéka. Egy végtelenül bájos leánya állott ma a publikum elé és első bemutatkozásával feltétlenül meghódított mindenkit. Kovács Lili, a kecskeméti színház primadonnája mutatkozott be a Csókkirály című szerepében. Alig tizenhét éves kis lány és máris primadonna, ez magában véve elég, hogy felkeltse az érdeklődést, azonban Kovács Lili fiatalosága mellett olyan kvalitásokkal is rendelkezik, melyek primadonnának predestinálják. Nagyon szép, fess jelenség, aki első megjelenésével hódít. Telivér szubrett Kovács Lili, amit mai szereplésével mindenképpen beigazolt. Fausan Miskát, akit Kállay Jolán alakításában ismert meg az aradi közönség, annyi elragadó kedvességgel, ötletesen adta, hogy a közönség ki nem fogyott a tetszésnyilvánításokból. Nincs valami nagy énekhangja, azonban kis hangjával olyan ökonomikusan bánik, hogy énekével is sikert arat. Pompásan táncol és egész temperamentuma az igazi szubrett sikereket biztosítja számára. Nagy tetszéssel fogadta a közönség és a felvonások végén nagyon sokszor hívták a lámpák elé. Abszolút siker, sok virág járt Kovács Lili bemutatkozása nyomán. *Wlasák Vilma* nagyszerűen énekelt, új volt *Kun Irén* Évike szerepében, melyet a közönség tetszésére játszott meg. *Polgár jó* volt *Bombadillas* szerepében, *Leövey* és *Ladiszlav* járultak még a sikerhez. *H. G.*

* Kállay Jolán a kabarében. Megirtuk, hogy Nagyváradon a Royal-kabaret igazgatását átvette Nyáray Antal. Most jelentik, hogy ma megkezdte ott fellépteit Kállay Jolán a *Palasztina* című operettben. A művészoő sikert aratott.

* Kovács Lilike vendégszereplése. Holnap lép fel másodszer a nyári színházban Kovács Lilike, a kecskeméti színház primadonnája, az Ingyenélők-ben, melyben Sárka szerepét játssza. A esengőeredalárda új kuplékat és dalokat fog előadni.

* Tapolczay és Vendrey fellépései. Az aradi színház ünnepelt vendégművészei: Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc szerdán ismét fellépnek a nyári színházban a *Mozdónképek* című pompás bohózatban. Csütörtökön az Őrnagy ur című bohózatban lépnek fel, amelynek címszerepét Szendrey Mihály játssza.

* Az ember tragédiája. Pénteken, szombaton és vasárnapon teljesen új jelmezekkel és díszletekkel Madách Imre halhatatlan remekműve, Az ember tragédiája kerül színre. Ádám szerepét Keszler, Évát K. Kápolnay Juliska, Lucifert pedig Szendrey játssza.

* A Nyugat. Az egyetlen modern irodalmi és kritikai szemle az Ignó, Osvát Ernő és Fenyő Miksa szerkesztésében kéthetenként megjelenő Nyugat, melyhez a fiatal magyar írógárda legtehetségesebb tagjai tartoznak. A Nyugat másfél évi fennállása óta új hangot, új irányt teremtett s minden száma elsőrangú irodalmi érdekességű. Most megjelent július havi második száma a következő közleményeket tartalmazza: Lengyel Géza: Magyarok külföldön. Kemény Simon: Vefs. Balázs Béla: Művészetfilozófiai töredékek Kosztolányi Dezső: Vers. Elek Artúr: Poe Edgar költeményei II. Babits Mihály: Poe Edgar „Ulámé” „Anni”. Lackó Géza: A tanszűz (novella.) Gellért Oszkár: Versek. Ignó: Babits. Ady Endre: Versek. A Figyelő kritikai rovat tartalma: Schöpfung Aladár: Abafi Lajos. Lengyel Menyhért: Becsvágy. Kunz Aladár: Váczy János. „Kazinczy Ferenc.” Karinthy Frigyes: Kárpáti Aurél. „Az én örökségem”, Lengyel Menyhért: Kosztolányi Dezső „Boszorkányos esték” Moly Tamás: képek, szobrok és még valami. A Nyugat előfizetési ára egész évre 20 korona, fél évre 10 K. Kiadóhivatal: Budapest, Dorottya-u 14. II. emelet.

* Az Uránia látványosságai. A közönség nagy tetszése igazolja azt, hogy az Uránia színház műsorainak összeállításánál mindig szem előtt tartja a közönség izlését és minden műsorán szerepelnek olyan aktualitások, melyek méltán provokálják a legnagyobb érdeklődést. Ilyen kép a többi között a Zeppelin II. legutóbbi felszállásáról készült mozgófénykép, mely a híres léghajós újabb sikerét mutatja be természet után készült mozgófényképben. Hasonló érdeklődést vált ki a francia pezsgőgyártást bemutató mozgófénykép. Nemesak mint sportkép, hanem mint látványosság is kiváló a halászat a jég alatt. Sok halász ember így is megtalálja megélhetését és a halászat mestersége egy percig sem szünetel. A műsor, mint az itt elmondottakból látszik, pompás szórakozást biztosít a közönségnek. 791

A debreceni főkapitány botránya.

Letartóztatás az utcai beszélgetés miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Debrecen város közönsége nagy felháborodással tárgyal ma reggel óta egy botrányos ügyet, melynek középpontjában Végh Gyula Debrecen város rendőrfőkapitánya áll. Végh Gyula főkapitány ugyanis egy békés debreceni polgárt, aki háztulajdonos is, letartóztatott, amiatt, mert az illető néhány perere a Kossuth-utca sarkán megállott egy ismerőssel beszélgetni.

A főkapitány multkor kiadott volt egy rendeletet, hogy az utcán csoportosulás által a forgalmat és közlekedést akadályozni nem szabad. Ez ellen senkinek sincs kifogása.

De a főkapitány ur hogy értelmezte a csoportosulást? Ha két ember megállt beszélgetni, az neki csoportosulás volt.

A főkapitány erőszakoskodásának Győrffy Miklós báró debreceni pintérmester a szenvedő médiuma. Győrffy báró ma délelőtt kilenc óra tájban a városháza Kossuth utcai homlokzata előtt egy volt cselédjével megállott néhány szót váltani. Végh Gyula főkapitány, aki történetesen arra felé járt, Győrffy elé lépett és durva hangon rákiáltott, hogy ne álljon meg az utcán beszélgetni. Győrffy báró nem értette, hogy mit akar a főkapitány. Bemutatkozott neki és kikérte magának a vele szemben használt hangot. A főkapitány újra gorombán kiáltott Győrffyre, aki szintén éles hangon válaszolt. Erre dühbe jött a főkapitány, előintett két rendőrt és megparancsolta nekik, hogy kísérik fel a bűnügyi osztályra és további intézkedésig tartásuk ott.

A két rendőr, kötelességéhez híven, bekísérte Győrffyt a bűnügyi osztályra, de ott nem akarták fogva tartani, hanem szabadlábra helyezték, átértvén a főkapitány törvénysértő intézkedésének súlyát.

Győrffy báró előbb nem akart eltávozni, de később hazament. Első dolga volt, hogy a belügyminiszternek elküldje a következő táviratot:

Andrássy Gyula gróf

belügyminiszter

Budapest.

Kegyelmes Uram!

Ma reggel a városháza előtt egy ismerőssémmel beszélgettem, a főkapitány ur a járdáról letaszított, bemutatkozásom után két rendőrral letartóztatott, bűnügyi osztályra vezetett. Kérek személyes szabadságom megsértése miatt főkapitány ellen fegyelmi vizsgálatot, annál is inkább, mert ez nem első esete.

Győrffy Miklós báró.

A főkapitány törvénysértő intézkedésének valószínűleg meglesz a maga konzekvenciája.

Beeli Tudósító.

— Az újságírás netovábbja. —

A magyar sajtó az elmúlt héten kiváló orgánnummal szaporodott. Megjelent négy kisalaku nyomtatott oldalon a *Beeli Tudósító*. Kár, hogy új lapársunk valószínűleg csekély elterjedtségnek örvend, mert abból a lapszámból például, amely a kezünk közé került, mindenki megláthatja az újságírás netovábbját. Ilyen melegen, ilyen intim erővel, ilyen fenomenális közvetlenséggel megírt lapot még nem olvastunk soha. Hogy a publikumnak csak halvány fogalma legyen erről a szenzációs újságról, bemutatjuk a lapot egyrészt szemelvényekben, másrészt tartalmi kivonatban.

Beszéljünk először a lap eseményéről. Ez nem más, mint egy három hasábos riport egy kétségtelenül érdemdus fiatalember, Fuchs Dezsőnek bármicve ünnepéről. Az avatatlanknak megmondjuk, hogy ezt az ünnepélyt a tizenharmadik esztendő betöltésekor tartják meg a hithű családok. Fuchs Dezső ur életének 13-ik évébe lépett s így családjában nagy ünnepséget tartottak az ő tiszteletére. Erről számol be a *Beeli Tudósító*. Előbb a lap szerkesztője: Ehrlich Elemér Ákos fennszárnyaló verset intéz a tizenhárom éves ifjúhoz, majd kimerítő részletességgel, egy novellairó bájos stílusával írja le a házi ünnepélyt. A szerkesztő ur többek között így referál:

Nem kisebb pompával ment végbe az ebéd, melyen 7 fogás étel és válogatott borok kerültek asztalra. De itt megjegyezzük és tisztelt Fuchs ur figyelmébe ajánljuk, hogy a borhoz nemcsak Salvator, — hanem szódavíz is jár és adandó alkalomkor tessék úgy gondoskodni, hogy ne az utolsó perében kelljen azt gyártani.

Nem kevésbbé ötletes a riportnak ez a része:

A történeti hűség kedvéért fel kell jegyeznünk, hogy a meghívottak közül néhányan távolmaradásukkal tündökölték, anélkül, hogy elmaradásukat csak indokolni megkísérelték volna.

Vagy mit szólnak önök ehhez a paszuszushoz:

Ugy az oszonna, mint az ebédnél a felszolgálás és rendezés körül a bázisszönynek egy bájos rokona, Stahl Mariska urleány segédkezett, akitől a vendégsereg férfitagjai a fenséges eledel mellett egy édes mosolyt is kaptak „culágul.”

No de hagyjuk Fuchs Dezső vacsorájának magasztalását. Nézzük meg a hirrovatot. Bemutatunk egy frappáns, tömör és magvas napihirt:

Uj divatúru üzlet. Vb. Márton és Feller cég üzlethelyisége újra megnyitvatván, az teljesen új berendezéssel és frissen érkezett árukkal lett ellátva. Az üzlet jelenlegi tulajdonosa Zeller Jakabné urhölgy. Egyben pedig megemlítjük, hogy az új tulajdonos bájos és nagyműveltségű leánya, Zeller Debora urleány a napokban hozszabb idejű távolléte után hazaérkezett Beelbe. Isten hozta!

A lap utolsó közleménye pedig a szerkesztő urnak következő szeniális verse:

M—K. R.-nak.

Susogó fa lombjain

Zengi dalát a madár

Egy ifju az árnyékban

Redős homlokkal mit vár?

E madárkát hallgatja, de

Leánykát lát jelenni meg

Elsimul bus homloka

Mert ez lelkének ideálja lett.

Minek folytassuk a szemelvényeket. A nyájias olvasó máris meggyőződhetett, hogy a *Beeli Tudósító* olyan lapot ad a közönségnek, amelylyel még a *Figaró* vagy a *Daily Mail* sem vetekedhetik.

A legszomorubb árverés.

Tragédiák a hivatalos lapban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

A legtermékenyebb fantáziájú íróval is megtörténik, hogy néha napokig nem talál megírható tárgyat. Pedig ott hullámszik körülötte az élet, benne ezer meg ezer kiaknázatlan témával. Ilyen egész kötetre való, szomorú témával szolgált a minap a hivatalos lap. Egy árverési hirdetés jelent meg benne. Azt adták tudtára a közönségnek, hogy július huszonnyolcadikán, délelőtt 9 órakor, a főkapitányság udvarán tul fognak adni egy csomó, különféle lim-lomon...

Az a rendőr-díjnok, aki a hirdetést megfogalmazta, bizonyára nem érezte át, milyen megrázó tragédiákat, az életnek hány drámáját írja le a rideg és száraz jelentésben. Amit leírt, abban ott hullámszik, ott vergődik az emberi életnek minden nyomorúsága, a sok küzdelem, kínlás, hiábavaló haszontalan volta, az emberek veszett túlekedése, gyilkos hajszája a mindennapi kenyérért s a küzdelemben való nyomorúságos és névtelen elbukás...

Ismeretlen öngyilkos ügyében egy törött szemüveg. Ennyi az egyik hagyatéka. Egy gondokkal, küzdelemmel teli élet minden keserősége után a hagyatéka — egy törött szemüveg. Más nem maradt utána, semmi, még a neve is ismeretlen maradt az örökhagyónak. Bizonyára ő is erős akaratú, biztató reménységekkel indult az életnek, talán milliókról álmodozott, amíg tehetetlenül össze nem omlott s itt maradt utána — egy törött szemüveg, amit most el fog árverezni a rendőrség, még vagy hatszáz, hasonló módon a birtokába került tárggyal együtt.

Csaknem mindannyi teljesen értéktelen, apró tárgy: egy vasuti jegy 1897-ből, melyet valaki megváltott, de nem ült vele vonatra, hanem meggondolta a dolgot és inkább elutazott jegy nélkül — a másvilágra. Három kő, nem ékkő, hanem közönséges, az ut szélén fekvő kavics, amikkel 1891-ben agyonverték valakit, egy ismeretlen embert, akiről azóta sem lehetett kideríteni, hogy kicsoda, micsoda volt és hogy ki és miért ölte meg? Kendő, szemüveg, cérna, három iróndarab, ami egy az utóán összeesett ember hagyatékaként maradt a rendőrségnél; egy fejze, melylyel egy ismeretlen csavargó terített le egy másik ismeretlent 1894-ben. Akkoriban bizonyára napokig cikkeztek az esetről a lapok, lázasan kereste a rendőrség a gyilkost, kutatta az áldozat kilétét, a közönség pedig napról-napra, izgatott érdeklődéssel várta a fejleményeket. De amikor látta, hogy nem derül ki semmi, hamarosan elfelejtette az esetet, amely fölött napirendre tért a rendőrség is. A fejze, amelyik akkor, egy ideig, az érdeklődés középpontja volt, ma egyszerű árverési tárgy s néhány hatosért fogja megvenni valamelyik ószeres.

A tárgyak legnagyobb része ismeretlen öngyilkosok hagyatéka. A rendőrség eltette a legkisebb, a legértéktelebb tárgyat is s megőrizte huszonöt esztendőn át, várva, hogy jelentkezzék értük valaki, akinek az ismeretlen hulla zsebében talált két törött szivar is értékes emlék... De nem jelentkezett értük senki, mint ahogyan nem jelentkezett, aki megmondta volna, hogy ki az az ismeretlen holttest, amelyik napokig ott hevert a törvényszéki orvostani intézet jegén, hogy aztán névtelenül, fejfa nélkül kerüljön a temető árkába.

Ridegen, rövid, hivatalos stílusban sorolja fel a rendőrségi tárgykezelő hivatalost az ár-

verés alá kerülő tárgyakat s elmond velük a sorok között egy-egy megrázó tragédiát.

Ismeretlen származású Hegyeshalmi Aladár öngyilkossági ügyében egy pár cipő, kalap, mellény, nadrág, kabát, nyakkendő, zsebkendő, három tárcsa, tükör, egy pár keztyű, két irón, névjegyek, szivarka és — egy forgópisztoly töltenyekkel.

Ismeretlen öngyilkos tárgyai: imakönyv és két irón, vagy egy napernyő, kendő, ridikül, ismét egy női fénykép és mindannyit befejezi — egy-egy forgópisztoly.

A revolver általában nagy szerepet játszik ebben a szomorú árverési jelentésben, alig van néhány tétel, amelyben ne szerepelne, de azért átadja néha a helyét más tárgyaknak is.

Ismeretlen férjehulla ügyében: gallér, gombok, berotva, — mondja a jelentés — vagy ismeretlen öngyilkos ügyében: zsinag.

S az utóbbira bizonyára még vevő is akad. Hiszen az akasztott ember kötele szerencsét hoz a babona szerint.

De kapható az árverésen tömegesen kabát, nadrág, télikabát, felöltő, bunda, csizma és cipő is. Ugyan ki veszi meg? Hibátlan mind, egyik se szakadt, legfeljebb a kabát szive táján van egy kis lyuk. Csak akkora, amelyiken egy szomorú, nyomorúságos, emberi lélek elszállhatott...

Szántóék a fogházban.

Az Aradi Hitelbank tervei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Az aradi királyi törvényszék vizsgálóbírójának végzése folytán Szántó Izidor és Ujházy Andor előzetes letartóztatásban vannak. A vádtanács a legközelebbi napokban foglalkozik a további fogvatartás kérdésével. Szántó ugyanis felfolyamodást adott be a vizsgálóbíró végzése ellen s így a vádtanácsnak kell döntenie afelől, vajjon elhagyhatják-e a fogházat a Hitelbank büntös tisztviselői, vagy pedig a bonyodalmas bűnügy vizsgálatának lefolytatásához börtönörök kísérik a vizsgálóbíróhoz.

Szántó szombat óta teljesen össze van törve. Folyton jajgat és átkozza sorsát. Ennek az az oka, hogy családját súlyos csapás érte. Pénteken délután meghalt az anyósa a nagyváradai kórházban, ahol már hetek óta feküdt. Mikor a vejét és a leányát ért szerencsétlen fordulatról értesült, ideggörcsöket kapott, eszméletét veszítette és péntek délután agyhüvely következtében elhunyt. Szántónét táviratilag értesítették anyja haláláról és a boldogtalan asszony a sok megpróbáltatásnak kitett apja oldalán jelent meg anyja temetésén.

Vadász Ármánd dr., Ujházy ügyvédje bentjárt a fogházban védencénél és beszélt Szántóval is. Ez kijelentette előtte, hogy ha a bank igazgatósága oly bizonyítványt ad neki, hogy nem lát a bank vezetése körül csalást, sikkasztást, vagy lopást, akkor hajlandó az igazgatói állásról önként leköszönni.

A bank igazgatóságának ma számolt be Vadász dr. budapesti útjának eredményéről. Vadász szerint sikerült a visszleszámitolási viszonyban álló pénzügyintézetnél halasztást kieszközölnie és azt a biztatást kapta, hogy ha az igazgatóság beható vizsgálat után megállapította a bank helyzetét, akkor esetleg pénzzel is támogatják az intézetet üzletei folytatásában.

A bank sorsa, mint azt megírtuk, a július 30-án tartandó rendkívüli közgyűlésen dől el. Az igazgatóságnak alelnöke, mint azt Aradi

Közlöny munkatársa előtt ismételtelen kijelentette, a maga részéről legszívesebben látná a felszámolást, illetve a banküzlet felhagyását és azt óhajtáná, hogy a részvénytársaság direktora zálogüzlettel foglalkoznék behatóan, melyet fejlesztene, minden fajta ingó felvételére rendezne be.

Ugyanilyen véleményt nyilvánított Vadász Ármánd dr. is, aki szerint huszezer korona teljesen elegendő lenne ahhoz, hogy egészséges alapokra kerüljön az intézet az esetben, ha a pénzügyletekből csupán a betét üzletet tartaná fenn a legszűkebb mederben, a többit kikapcsolná programjából és a zálogüzletre helyezné a fősúlyt.

Különös válópör.

A karcuság átká.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Maga a tény — egyszerű, mindennapi. Csak újabb bizonyossága a nők divathóbortjának, a mely nem ítél, nem bírál, hanem vakon elfogad magára nézve mindent kötelezőnek. Az új divatot — akár megfelel izlésének, természetnek, arcának, akár nem — követi és így lesz a nőből bár divatosan öltöző, de sokszor nevetséges figura.

A divat kinövései, minél idegesebb a kor, annál nagyobbak. Így születnek meg a divatos ruhák mellett a divatos hajszínek, sőt — mint alábbi eset mutatja — a divatos termékek is.

Nem ritkaság az alábbi történet, csak a befejezése üt el kissé a megszokott sablontól. Egy fiatal vidéki ügyvéd válópört indított a felesége ellen és keresetében azért kívánta kimondatni a válást, mert a felesége nagyon *lesoványodott*. Az asszony leánykorában, sőt még házassága elején is telt testalkatu volt, de aztán, hogy el ne maradjon a városka többi divathölgyei mögött, karcu igyekezett lenni és kimerítő kurába kezdett. Reggelként három óra hosszat lovagolt, majd két óráig tenniszezett, délután hosszú sétákra indult és igen keveset evett. Piros arcszine eltűnt és beteges sárgaság ült a helyére. A test súlya, bár a magassága egy méter és hetven centiméter, csak százhat fontot nyomott. Azt azonban elérte, hogy a barátnői irigykedtek rá a karcuságáért. A férj, aki az egészségnek és a természetességnek a hive megtiltotta a feleségének, hogy a kurát folytassa. Ugy nyilatkozott a törvény előtt, hogy őt az asszony „megcsalta”, mivel mint ép, viruló leányt vette nőül. Ha betegség következtében soványodott volna le, az egészen más, de azt nem nézheti el, hogy egy balga divat szeszélyét követve, lemondjon mindenről, ami a nőt a férfi szemében széppé és kívánatosá teszi. Nem élhet tovább együtt azal az asszonnyal, aki ilyen ostobaságokat művel.

A bíróság hosszas tárgyalás után — kimondotta a válást.

Ez nem mindennapi fordulat és az asszony aligha várta. Es valószínűleg megdöbbenést kelt a nők között, mert ilyen „becsapás”-ok napirenden vannak. Tanubizonyosságot tehet mellette minden udvarlóból átvedlett férj, micsoda kínos meglepetések várnak a szegény férjre gyakran a nász után, mikor véletlenül meglátja feleségét toilette előtt. A hullámos, göndör haj, a mely őt költemények írására csábította, kócos, csapzott, mint az ázott cirokseprő; az arc hamvas pirja még a — tégelekben és dobozokban rejtőzik, sőt jó, ha a kerekded, ingerlő formák is nem onnan kerülnek elő. Mi lesz, ha ily „becsapások” is valóókat fognak képezni! Ha a férj arra az álláspontra helyezkedik, hogy

6 nem ezt a nőt vette feleségül. Már annál is kevésbé, mert a lelke is egészen más. Hol a szelidség, a nyájasság, hol az egyszerű természetesség! Hogy hány válopör lenne egy ily marasztaló ítélet után, arra nem is jó gondolni. És a bíróság valószínűleg nem mer precedenst alkotni; istenem! hisz a legtöbb bíró férj és — leánya is van.

HIREK.

Latham repülőgépnének kudarca.

A La Manche csatorna felett.

Távirati tudósítás.

Arad, július 19

Londonból táviratozzák: Ma kísérlette meg Latham, hogy ájroplánjával a La Manche csatornán átrepüljön. A kísérlet kudarccal végződött, mert a repülőgépnének egy motorja eltört.

A Latham reggel 6 óra 32 perckor hagyta el a száraz földet és 6 óra 52 perckor tünt el a láthatárról. Hét óra tiz perckor drótnélküli távirat jött Dawesbe, hogy Lathamot nem látják. Nyomban vontató gőzöst küldtek utána. Latham ájroplánja a tengerbe bukott, de egy a repülőgépet követő torpedó felvette fedélzetére. Latham teljesen sértetlen maradt. A kudarc oka az, hogy egyik motor elromlott. Mikor az ájroplánt a torpedó-naszáddal utol érték, az egész nyugodtan lebegett a víz színén. Latham nyugodtan ült helyén és cigarettázott.

Uriási érdeklődés mutatkozott a doweri parton, amikor Latham visszafelé jött. A közönség ellepte a partot és örömrivalgással üdvözölte Lathamot. A hölgyek majd széttépték, olyan extázisba jöttek, amikor a bátor felalálót meglátták. Latham a jövő héten ismét fel akar szállni és bizik benne, hogy kísérlete sikerrel fog járni.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 20-án az időjárás: változás nem várható.

— **A közlékeny miniszter.** Berlinből táviratozzák: Bülow herceget, amikor elutazott, a pályaudvaron bucsuzól Rheinhaben pénzügyminiszter üdvözölte. A pénzügyminiszter ez alkalommal, mint a Morgenpost jelenti, kissé szokatlan módon nyilatkozott a pénzügyi reformról és a tisztviselői fizetések szabályozásáról. Egy utas, ki a vasuti kocsiában Bülow herceg mellett foglalt helyet, hangosan kérdezte:

— Hol van Rheinhaben?

A pénzügyminiszter, aki úgy látszik, jókedvében volt, közvetlen a kocsi ablaka mellett állt és bekiáltott a kocsiba:

— Itt vagyok! Ugye nem szeret?

— Miért ne, kegyelmes uram! — felelte az utas.

— Azért nem, mondotta a pénzügyminiszter, mert sok pénzt kell Öntől elvennem.

— Az a kérdés, hogy miért? Ha csak okosan használják fel ezt a pénzt, akkor nem bánom.

A miniszter: Sok pénzre is van szükségünk, mert segíteni kell a hivatalnokainkon. Ha nincs is mindenki megelégedve, másfelől a közönséget sem terhelhetjük túl adókkal. Várjon csak. Ha most támadnak is bennünket,

biztos vagyok benne, hogy a közönség hangulata meg fog változni, ha látni fogja, hogy a pénzt helyesen használtuk fel. A pénzt meg kellett kapnunk és e célból új adókat kellett kivetnünk, habár ez a közönség előtt nem rokonszenves.

— **A Gotterhalte tanítása.** A Nap írja: A zágrábi 13-ik hadtest parancsnoka rendeletet adott ki a Gotterhalte tanítására. A rendelet így szól:

A csapatparancsnokok igyekezzenek meggyőződést szerezni arról, hogy vajjon a legénység a néphimnusz — Gotterhalte — tudja-e. Ha nem, ennek tanítására, úgy a történelmi indulók tanítására, amelynek hangjai mellett egész generációk mentek harcba, esős napokon mindég iskola tartásék. A mostani legénységet ezekre meg kell tanítani és többek között az *Oh du mein Österreich* kezdetű ének, minden alkalommal játszandó. Grimici altábornagy, hadosztályparancsnok.

— **Vörös kardpárhaj.** Kassáról táviratozzák: Ringer Károly kassai honvédszázados ma kardpárhaját vívott Bader Herbert dr. ottani ügyvéddel. A párhajban a százados a fején súlyos sebet kapott. Az afférre az adott okot, hogy Bader egy pörben a százados ellenfelét képviselte. A pört Ringer vesztette el s ezért sértő nyilatkozatokat tett az ügyvéd ellen, aki őt emiatt provokálta.

— **A vesztőhely megváltására.** A következő sorokat kaptuk: Tekintetes Szerkesztőség! Van szerencsém az aradi hivatalszolgák egy része által a vesztőhely megváltására gyűjtött 15 koronát azon alázatos kérelemmel átszámaztatni, hogy azt rendeltetése helyére juttatni kegyeskedjék. Fenti összeghez a következők járultak: 2 drb koszoruból maradt felesleg 4.90 K., Mészáros János 2.— K., Máté János 1.10 K., Pecsénye István 1.10 K., Pongrácz István 1.— K., Tipold János —50 K., Gaál Márton 1.— K., Petrikovics Dániel 1.— K., Bakó József —50 K., Szeibert Péter —50 K., Pecsénye Lajos —50 K., Molnár Géza —50 K., Pákásky János —40 K., összesen: 15.— K. — Fenti kérelmem teljesítése reményében maradtam a tekintetes Szerkesztőség alázatos szolgálója: Pecsénye István.

A 13 vértanu kivégzési helyének megváltására újabban a hatóságok befolyt adományok: Eddig befolyt 33698 K 77 f., szegedi VI. ker. függ. 48-as Kossuth pártkör 26 K 92 f., Nagybecskö község 5 K. Székesút község 14 K 60 f., Kis-Zsám község 2 K 50 f., gyöngyösi ipartestület 21 K., hidalmási fészolgabiro 1 K 88 f., Német-szentpéter község 2 K., Marosvásárhely szab. kir. város 100 K., tibi kir. járásbíró 30 K., beregszászi kir. tszéki elnök 3 K 40 f., Tiszánána község 50 K., Hajdúvármegye 100 K., Szatmárnémeti sz. kir. város 250 K., Egri Kaszinó 17 K., szobránci fészolgabiro 129 K 92 f., Maglódi Kaszinó 10 K., Ujfutak község 5 K., Szilágyosmlyó r. t. város 30 K., Káposztafalva község 2 K., karczagi polgári olvasókör 5 K., galsai körjegyzőség 10 K., pécsi polgári kaszinó 20 K., Nagyszám község 10 K 40 f., Kolozsvár j. fészolgabiro 20 K 20 f., tiszaföldvári fészolgabiro 52 K., Fibis község 15 K., Sasvár község 44 K 40 f., Fönlak község 1 K., Kula járási fészolgabiro 18 K., Nagyenyed város 100 K., kóhalmi fészolgabiro 2 K., Gyergyószentmiklós város 1 K., makói ipartestület 10 K., Besenyőtelek község 28 K 30 f., bercsi ipartestület 13 K., Hanacsek Béla Élesd 22 K 70 f., Kispereg község 62 K 10 f., Összesen 34930 K 49 f.

— **A losonci végrendelet ügye.** Budapesti tudósítónk jelenti: Wohl Herman állítólagos végrendelet-hamisítási ügyében az újrafelvétel ellen Vázsonyi Vilmos dr. által beadott felfolyamodásra a mellőzött örökösök most tették meg észrevételeiket. Hangoztatják, hogy a végrendelet hamis. A tábla zárt ülésben szerdán vagy csütörtökön fog határozni az ügyben.

— **Rudnyánszky Gyula fogságban.** Berlinből táviratozzák: Rudnyánszky Gyulát, az ismert magyar költőt, aki Amerikából csalás és közokirathamisítás miatt Európába szökött, tegnap Berlinben letartóztatták.

— **Miért nem iszik Tapolczai?** Hát Tapolczai nem iszik? Ez szenzációs újdonság. Tapi, aki a legtöbb lipótvárosi zsurnak kedvelt alakja, nem iszik? Azaz, hogy iszik másféliteres üvegekből gleihenbergi és siculiai ásványvizet, mert a torkát kurálja. Bizonyosságul magával is hordja a flakókat. Elviszi a kávéházba, a Lloydba, a színházba és mindenüvé máshova.

Tegnap este nagy társaság verődött össze a Városi kávéház terraszán és rövid beszélgetés után a társaság bájos női tagja azt indítványozta, hogy egy pohár pezsgőt kell üríteni a kedvelt művész egészségére. Attól meggyógyul a torka is.

— **Éljen az indítvány és az indítványozó** — kiáltotta lelkesülten Tapolczai, de én sajnálatomra nem üríthetek poharat a magam egészségére sem, mert én egyáltalában — nem iszom. Minden kérészetés kikerülése céljából elmondom, hogy miért nem. Nem iszom Debrecen óta. Már tudniillik azóta, hogy Debrecenben, fiatal színész koromban ittam. Nagyon sokat ittam. Minden disznótoron ittam, mert disznótor nélkülem nem esett meg Debrecenben. Így tehát érthető, hogy néha kevéssé, de sokszor nagyon berugtam. Sőt egyszer úgy, hogy elfelejtettem a lakásom címét is. Kódrogattam az utcán és nem tudtam hazamenni. Nem jutott eszembe, hol lakom? Elvesztettem a memoriámat. Odadüldögtem egy rendőrhöz és megkértem, vigyen haza.

— Hol lakik az ifiur? kérdezte Hortobágyi András komoly tekintélylyel.

— Debrecenben — feleltem én határozottan és dülöngve.

— Na majd segíték én a maga baján — szólt és galléron ragadott. Elvitt a Hungáriai kávéházba, mely zsufoiva volt vendégekkel. Bemenu-tünk a helyiség kellő közepébe és ott a támogatóm harsány hangon így aposztrofálta a közönséget:

— Nem tetszik tudni valakinek, hogy ez az ifju színész ur hol lakik?

Kardos Samu dr. oda lépett a rendőrhöz, a fülébe sugott valamit és az hazavitt a Kardos dr. házába, Tudniillik ett laktam. Ezóta nem iszom.

— **Eljegyzés.** Kornis Zsiga aradi kereskedő eljegyezte Róth Szilágyi kisasszonyt, Róth Mór soborsini kereskedő bájos leányát.

Mattuscheck József a Mattuscheck J. és fia cég tulajdonosa eljegyezte Hendl Vilma urleányt Hendl Odön gépgyáros kedves leányát.

— **Kell Manó cég ajánlja csipke és szallag különlegességeit.** Telefon szám 673. 131

— **Csöd a Klein Lipót bankja ellen.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az Erzsébet-Terézvárosi takarékpénztár, mint szövetkezet ellen, amelynek a szabadkai gyilkosságból kifolyólag hirhedtté vált Klein Pál Lipót az igazgatója, — ma egy 200 koronás követelés alapján csődöt kértek. A csődkérvényt ma tárgyalta a budapesti kereskedelmi törvényszék. Farkas Mihály dr. ügyvéd, az intézet képviselője a csődkérvényre a következő érdekes kijelentést tette a jegyzőkönyvben:

— A szövetkezet 160 ezer korona vagyona mellett megbukott. A főoka ennek a Haverda Mariska-féle behajthatatlan követelés és Klein Pál Lipót letartóztatása. Kérem vagyonhiány miatt a csődkérvényt elutasítani. A bíróság a napokban dönt a kérelem felett.

— **Lippai tragédiák.** Lippáról jelentik: Tegnap délután Stefanovits Milán, a lövőgyakorlatok alkalmából itt tartózkodó tüzérkatona a szabad Marosba ment fürödni és belefult. Holttestét még nem találták meg. Lippa községben az utóbbi időben több veszett kutya kóborog. Tegnap Dudás István 10 éves fiút és Priski József lakatosnak három gyermekét harapott meg egy veszett eb. Mind a négy sebesültet a Pasteur-intézetbe szállították. A hatóság széleskörű óvintézkedéseket tett.

1909. július 20.

Pénzt

1743

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-uta 8. sz. saját ház a fiók postaközpont mellett.

rajongóbb tisztelője. Ott eszelték ki azt a lelkes, mámoros tüntetést, amelyvel Wekerle Sándort fogadták, amikor először tért vissza Bécsből, mint bukott miniszterelnök. Wekerle mélabusan gondolhat vissza arra az időre. Mennyivel másképp fogadta az ország a másodszeri kinevezést, mint most...

Mikor Széll Kálmán ellen megindult az obstrukció — ennek most kerek öt esztendeje — a lapok politikai tudósítói a Rákóczi-uti Balaton-kávéházban jöttek össze, hogy kicseréljék hiteiket. A politikai tudósítók kara nagyhatalom a politikában és a képviselők az ő kedvükért szintén odaszoktak. Ez a társaság ma már két nagy asztalt foglal el. A szabadelvű párt bukása után és a Fejérváry-kormány alatt kezdődött igazi, nagy szerepe. Azt a hatalmas sajtócampagne-t, mely a koalíciót végre is diadalra segítette, ott szervezték és intézték napról-napra.

Leleke és feje ennek a társaságnak Kaas Ivor báró, akinek éltető eleme a politika. Az ő vonzó, szeretetreméltó egyénisége az asztal összetartó ereje. Folyton tele van eszmékkel, megfigyelésekkel, információkkal. Most, hogy hónapok óta beteg, a társaság nagyon kedvetlen. Amilyen lelkes híve volt a báró a nemzeti ellenállás idejében a koalíciónak, olyan eilensége most. Hogy a jelenlegi válságot nem figyelheti közről, ez esik talán a legrosszabbul neki, — de a társaságnak is.

Az asztaltársaság tagjait lehetetlen felsorolni. Tagja az egész parlament és a lapok valamennyi politikusa. Éjfélig heves vitatkozások folynak, éjfélután kezdődik — az alsós. El lehet mondani, hogy Magyarország közvéleménye ott készül a Balaton-asztalnál.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 19.

Kinálat, vételre váró csekély. Új búzában élénk forgalom. 10 fillérrel olcsóbb árak. Elkelt 15 ezer mma. Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909 augusztus	7.85—7.86	7.85—7.86
Tengeri 1910. májusra	6.94—6.95	6.94—6.95
Buza 1909 októberre	13.94—13.99	13.89—13.90
Buza 1910. áprilisra	14.13—14.19	14.10—14.11
Rozs októberre	10.14—10.15	10.09—10.10
Zab októberre	7.66—7.67	7.62—7.63

Zárul 5 órakor
Utőtőzsde fizetetlen.

IDEGENEK ARADON.

— Július 19. —

Fehér Kereszt szálló. Hagok Hugó ügynök Bécs. — Beck Károly utazó Budapest. — Zerkovitz Lajos fakereskedő Bécs. — Mencerz Adolf utazó Bécs. — Kiss Lajos utazó Budapest. — Fejér József birtokos Budapest. — Kuttu Gábor utazó Budapest. — Schönfeld József hivatalnok Acsuca. — Malagurszki János kereskedő Szeged. — Scholcz Gyula műszaki tanácsos Kaposvár. — Szücs Mihály gazdálkodó Bajmok. — M. Aglár kereskedő Nagyvárad. — Szecsódi Miklós

observator Budapest. — Balázs Jenő bányamérnök Menyháza.

Központi szálloda. Groszmann Dávid vendéglős Hátszeg. — Erős Andor kereskedő Budapest. — Raphach Herman kereskedő Siófok. — Fuchs Ödön építész Budapest. — Halász István ker. utazó Budapest. — Kiss Vilmos jegyző Kevermes. — Pál Ignác bankigazgató Fiume. — Salusinszky Gyula dr. ügyvédjelölt Budapest. — Krintinkovics Béla székesfővárosi főmérnök Budapest. — Hegedüs Lipót kereskedő Hátszeg.

Vass szálloda. Nestoáviacs Lukács lelkész Szárca. — Botemann Rudolf utazó Pozsony. — Bogárn József tanár Lugos. — Rokszin Miklós szigorló Méhkerék. — Meng József körjegyző, Szárca. — Schwartz Simon utazó Budapest. — Anyos Elemér hivatalnok Lippa. — Erős Gáspár ker. utazó Szabadka. — Pály Dezső Budapest. — Gvill Rezső utazó Budapest. — Reiner Antal kereskedő-sogéd Arad. — Fisher Lipót kereskedő Budapest.

Pannónia szálloda. Friedman Lipót ker. utazó Bécs. — Ventic István lovászmester Bécs. — Sleun Dezső utazó Temesvár. — Kera Karácsony földbirtokos Borosjenő. — Szetele István bányász Józseffalva. — Kebely József kereskedő Arad. — Doba Sándor magánzó Kunszentmiklós.

Augusztus 1-én, vasárnap lesz az aradi nyomtatók által rendezendő nagy népünnepély, ahol versenyek, kabaret, tűzjáték stb. és este táncvigalom lesz. A népünnepély a városliget összes helyiségeiben lesz megtartva.

NYARI SZINHÁZ.

Kedd, 1909. július hó 20-án:

Kovács Lili, a Kecskeméti Színház primadonnájának felléptével:

Ingyenélők.

Erdei népszínmű 3 felvonásban. Irta: Vido Pál. Zenéjét írták: Szentirmay Ele. és Ser. Lajos.

SZEMÉLYEK;

Boros János Polgár S.	Fürge Döméné Follousné B.
Mari, neje Benkóné.	Jani, fia Hunyadi J.
Lujza, leánya Körössi Juci.	Kis Sari Kovács Lili.
Weiner Vilmos Dell Lajos	Kovács Faludi K.
Balog Pista Mártonfi R.	Stark Leóvey Leo.
Bódi Ferenc Keszler Ede.	Varga Ladiszlaj J.
Eszter Kopolnay J.	Hordar Várnay Jenő.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. július 20-án, kedd:

1. A sportember pechje. Kacagató. — 2. Kifutó gyerek keresztetik. Bohózat. — 3. Halászat a jég alatt. Természet után. — 4. Elhagyatva. Eletek. — 5. P-zsgógyártás. Természet után. — 6. Schubre ur mulat. Bohózat. — 7. Kérem a vadász egyet! Bohózat. — 8. A Zepelin II. fel szállása. Természet után.

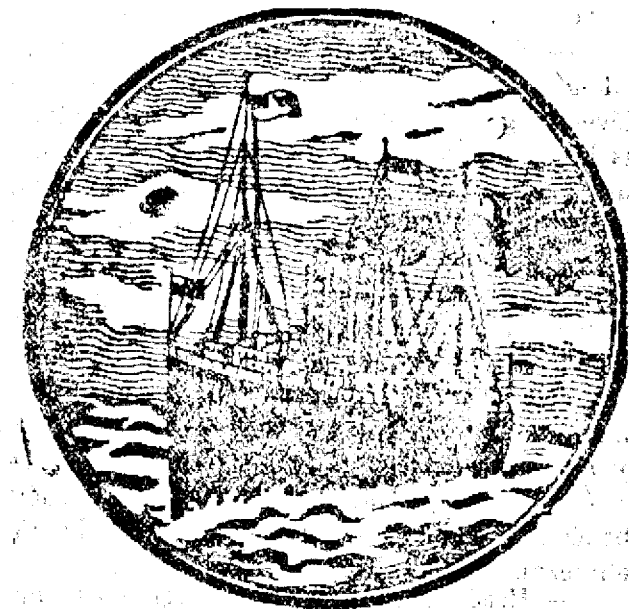
9. Az aszfaltvirág.

Eletek. Irta: Pierre Louis. Párisi művészek előadásában.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra természetesen lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukraszda.

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

TELEFON 556. SZ.

Házhoz szállítunk a város belterületén:

100 kg. I. osztályu tordai stuccatur gipszet K. 3.50.

100 kg. I. osztályu tordai alabástrom gipszet K. 6.— árban.

Teljes kocsirakomány megrendelésénél fenti árakból 15 százalékos engedményt nyújtunk.

2613

TELEFON 556. SZ.

Teljes tisztelettel

Szilágyi és Társa

Arad, Boros Béni tér 15. szám.

Uj. Uj! Uj.

Ujítás.

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására adni, hogy

80.000 kötetes kölcsönkönyvtáram
kiegészítésül

ujdonsági osztályt

létesítettem. Ez új osztályt olyképen fogom vezetni, hogy az eddigi szokástól eltérően, mely szerint kölcsönkönyvtáramba ujdonságokat csak 5—10 példányban soroztam be, ez újítás létesítésével **ezentúl minden ujdonságot 15—20 példányban** fogom ez új osztály révén az olvasó közönség rendelkezésére bocsátani. **Céлом, hogy ezáltal a legmesszebb menő igényeknek is eleget tehessek és megszüntessem azt a panaszt, mely szerint egyes ujdonságokra az olvasó közönségnek néha túl sokáig kellett várakoznia.**

Ez új osztály létesítésével lehetővé tettem azt, hogy azok olvasási igényei is teljes mértékben fognak kielégítést nyerni, kik — saját könyvtáruk lévén — csupán ujdonságok olvasására szorítkoznak.

Egy további lényeges kedvezményes eljárást pedig ezzel kapcsolatban egyidejűleg azzal honosítottam meg, hogy az egy-két hónap múlva forgalomból kikerülő ujdonságokat, amelyeket ugyanis bekötetlen állapotban adok kiadásra, megvételre mélyen leszállított árral bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére. Így bárkinek módjában álland, könyvtárát a legújabb és legjelesebb, jó állapotú művekkel olcsón szaporítani.

Ugyanezen újítást

zenemű-kölcsönző intézetemre is kiterjesztettem.

Ez új vállalatához a m. t. közönség szives pártfogását kéri, — kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedő

ARADON, Andrassy-tér 20. sz.
(Fischer Eliz-palota.)

Telefon szám 885.

19723—1909.

Tervpályázat.

Arad szab. kir. város közönsége a közgyűlésnek 17964/456—1909. sz. határozata alapján pályázatot hirdet a felsőtemetőbe vezető bejáró kapu tervének az elkészítésére a következő feltételek mellett:

1. A pályázatban csak aradiak vehetnek részt.

2. A pályázat tervei 1:20 méretben készítendő — plasztikus mintánál 1:10 a méret — azonkivül magában kell foglalnia egy alaprajzot, első, hátsó és oldalhomlokzati rajzot, keresztmetszeti rajzot és végül előmértetes részletes költségvetést is.

Tájékoztatóul szolgál még, hogy a kapu nem elzárásra, hanem a bejárás hangsúlyozására szolgál és hogy az építési költség legfeljebb 10000 korona.

3. A névalírással ellátott pályázati tervek legkésőbb 1909. évi október hó 1-én déli 12 óráig a polgármesternél nyújtandók be. Későbbben érkezett pályaművek nem fogadtatnak el.

4. A bírálóbizottságot a törvényhatósági bizottság állítja össze.
5. A pályadíj 150 korona az elsőnek és 100 korona a másodiknak.

A díjazott tervek a város közönsége tulajdonává lesznek, melyekről szabadon rendelkezik.

6. A bírálóbizottság a beérkezett tervekről 14 napon belül dönt, jogában van azonban a város közönségének, ha a pályázat nem kielégítő, azt részben, vagy egészben visszavonni a pályadíjakat és esetleg új pályázatot rendelni el.

7. A bírálóbizottság döntés előtt az összes pályázatokat közszemlére állítja ki.

8. Mindkét pályázatra ezen szabályzat megállapításai érvényesek.
Arad, 1909. évi június hó 26.

A városi tanács.

21010—1909. sz.

Hirdetmény.

Az 1909. évi június hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri bizottság által küldött összeírási jegyzék 6 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1909. évi július hó 15-től számitandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Schwartz Márton, Lészai Sándorné, Vannay Károlyné, Dragomir Gyula, Engi Pálné, Kolb János, kik italméresi engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kiüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1909. évi július hó 9.

A városi tanács.

20698—1909. sz.

Hirdetmény.

Értesítjük az érdekelt közönséget, hogy a borhamisítás és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t. c. 14. §-ában előírt bornyilvántartás vezetése tárgyában folyó évi május hó 28-án 64200—VIII. 2. szám alatt kiadott rendelet 2. pontja értelmében a bornyilvántartási füzet vagy könyv az illetékes községi előjáróság (városban a polgármester vagy helyettese) által le kell bélyegeztetni.

Arad, 1909. július 2.

A városi tanács.

A világ legtökéletesebb szépitő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot, bibiret, bőrvörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az elegáns hölgyközönségnek kedvencz szépitőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitőszerek közül az első díjat nyerte el. (Diszoklevél a nagy aranyérmekkel)
Ára egy tégelynek 1 korona. — Dupla nagyságu tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; a bevásárlásoknál csakis Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél

191

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszerár, illatszertár és drogeriában.

